

ЕРПЕКА

БРОЈ 5 ПАРА

Стар Редакције и Администрације Космајска ул. бр. 22.

Отписи се дају у Администрацији. Цена утврђена.

Неплаћена се писма не примју. — Рукописи се не враћају.

Писма, рукописи, новац и све остало што се односи на лист, слаће власнику листа

БРОЈ 5 ПАРА

Адреса за телеграмме „СРП. СТРАЖА“ Београд

Преврата на Србију на пошти:
на годињу Дин. 12—
6 месеци 6—
3 месеца 3—
1 месец 1—

За иностранство на пошти:
на годињу Дин. 30—
6 месеци 15—
3 месеца 7-50

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН У 6 Ч. ПРЕ ПОДНЕ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092.

Грчка и Румунија

БУКУРЕШТ, 6. августа

Поводом корака Четворног Споразума између грчке и румунске владе воде се журно преговори о даљем држању. Из поузданог извора се сазнаје да су обе владе сагласне, да се Бугарској не дају никакве компензације на рачун ма које балканске државе, јер би се нарушио Букур. уговор од 1913 г.

Балкан после рата

Лондон, 26. јула 1915.

Од нашег известиоца добили смо овај извештај:

У најкраћем времену очекује се, да ће бити донесен закон основој обавези и Енглеска ће моћи неколико милиона нових војника избацити. То стоји у вези са честим званичним изјавама раних министара: да мира не може бити до коначне победе.

Овде се очекивало, да ће те изјаве утицати на државне балканских неутралних држава и нагонити их на дубље размисљање. Снага, коју ће Енглеска спојити са снагама својих савезника неспорно очекује своју коначну победу. У питању је само време. После те године Балкан очекује свој политички облик.

Има нешто, што балканске неутралне државе требају да имају као основу при данашњем свом одлучивању. Изгледа, да они на ту основу не обраћају пажњу, него се данас управљају по моменталним ратним појавама, што ће им се допније, деценијама светита. Та основа је географски њихов положај према зараћеним државама. Другим речима, не полажу много на основу суседства.

Румунија, на пример, гранича се сувом границом са А. Угарском и Русијом. Она има да се определи. Пређе ли централним силама, њезина је будућност азиграна. А Угарска, као трули анахронизам, мора се распасти, па ма се то свршило рат. Њезином пропашћу, Румунија губи суседа, као пријатеља, а у једном преосталом делу тога суседа, добија највећег непри-

јатеља, а то су — Мађари. Између Румуније и Мађара не може никада ни до политичког споразума доћи, а камо ли до пријатељског савеза. Румунија би тиме изгубила тежњу свога националног уједињења. С друге стране добила би у Русији, као суседу моћног непријатеља, јер Русија није анахронизам, она не да неће пропасти, него ће је овај рат препородити; после овога рата тек наступиће право цветање њезине колосалне величине.

Бугарска још мање обраћа пажњу на основу овога суседства. Она гранича са Турском и Србијом, у непосредној близини јој је и Русија. Пређе ли Бугарска централним силама, куда она тако јавно нагиње и помаже их, онда Бугарској не претстоји само врло сумњива будућност, него и могуће нестајање њезине независности и самосталности. Турске мора из Европе нестати; тај моменат је одвећ близу. Нестајањем Турске Бугарска губи суседа тек пријатељског пријатеља. Пропаћу још и А. Угарске, Бугарска ће остати изолована. Србија, као њезин други сусед, имаће своју будућност, јер су српски државници са својим владаром ишли путем народне душе и народних осећања, што код Бугарске ниједно није. На место Турске, доћи ће Бугарској, као непосредни сусед, Русија. Од њезине милости зависиће опстанак и независност Бугарске. Хоће ли она заборавити не морал, којег сва чини према својој ослободитељки, или ће је казнити као народ, који

није способан да управља својом душом и својим осећањима — то ће будућност показати.

На овој основи по матра се положај неутралних држава на Балкану и по тој основи изгледа, да ће Балкан, после рата, добити свој политички облик.

Национална економија

Наша Трговачка Комора.

Наша Трг. Комора објавила је своју резолуцију, донесену са изванредне пленарне седнице, одржане 2. августа г. г. у Нишу.

Морамо одмах признати, да та резолуција имаде врло слабе стварне основе савременујући их са трговинским приликама у којима се налазимо. Ништа мање не вели се у тој резолуцији, него да су данашњим несисним приликама у трговини криве државне цивилне и војне власти и неколицина шпекуланата, а да се на трговачки сталеж, услед непознавања трговинских прилика неправедно виче. Тврди се даље, да је установа месних одбора нецелисходна и штетна и тражи, да их влада укине. Осим тога захтева, да влада без њеног претходног мишљења у трговинско-привредно саобраћајним предузећима не предузима ништа; тражи, да државне трговинске агенције на страни пређу у њене руке; да војна управа располаже жељеницама уз њен споразум; једном речу, у тој резолуцији Трговачка Комора тражи прерогативе, које, ако баш нису једнаке са највишим државним властима, а оне су њима врло близу.

Изјављујем, да ми нисмо противници Тргов. Коморе, напротив, ми смо поштоваоци такве потребне установе у Србији. Трговачка Комора не постоји само зато, да брани и неоправдане интересе трговачког сталежа, него је установа, која послештава трговину у корист потрошача, а то је — цела Србија. Даље, Трг. Комора дужна је да води надзор над солидним моралом у трговању над свима вишим и нижим трговцима. Са том дужношћу везана је Комора не само у мирно доба, кад трговина тече мирним током, него је још већа

дужност те обвезе у ратно доба. У том периоду показала би наша Комора висину свога позива! При стварању Трг. Коморе сви смо ми тражили да јој се даде најшири круг повластица и слободног кретања и све јој је дато. Како је Комора оправдала то? Кад је по Србију наступила ратна опасност, Комора се разбегла куд који. Није било главе, која ће да води надзор над моралном солидношћу трговаца. Хоће ли то чинити врховна команда? У тој обезглављености појавише се, до крајности несолидни шпекуланти, опет из трговачког сталежа, па и чланови Трг. Коморе, да је народу претила глад и потпуном смислу. Народ, као потрошачи, који су требали индиректно заштићени бити од Трг. Коморе, тражила је од власти помоћ против, до крајности неморалне трговине, која је стајала под заштитом растурене Коморе. Власти су изишле на сусрет, стварањем месних одбора, који омогућили донекле сношљивост грађанства. Грађанство би данас ратије пристало, да се за време трајања рата затвори Трг. Комора, него укину месни одбори, чији рад још једино омогућава народни живот.

Молимо Комору, да нам ову истину не узму у зло, а вољни смо у свако доба потврдити ову истину небројеним примерима.

Женски свет

— Златне свадбе —

Кад наше лепе и младе читатељке прочитају горњи наслов, њима морају бити пуне и очи и уста. Сама реч свадба пресије им електричним иглицама у душу и срце, па и цело тело. Ако се при томе дода још и златна свадба, е онда... девојачка душо, шта хоћеш више! Али у овим златним свадбама, о којима пишемо, имаде нешто одвећ веселог, за младе душе немило. То су свадбе, које се славе после равних 50 година од дана оне прве, праве, истињане и младалачке свадбе, пуне љубави и... ово су свадбе, што не певао чика Јова-Змај.

Пећен-бана, чемер-дека
Волели се пола века.

То су свадбе без значаја и без вредности, па као такве у њима се врше и такве лудости, да човек не

би веровао, да то може да учини један зрео човек, који је већ 50 година био ожењен. Женска једна пословица вели за младице: „нека га, кад се ожени — опаметити се; жена ће га већ научити памети.“ Али кад прочитате глупости, што их чине педесетогодишњи младењци, онда ћете се уверити, да је та пословица женска неправилна. Сво чујте неколико тих лудости, а срећа је, што ни једне нема из српског народа.

Године 1897. у Магдебургу славио је своју златну свадбу, а у исто доба и сребрну славу свога сина, неки магдебуршки лончар, што је правио разне вазне, а који је у исто доба био и државни целат, који је сикарима осуђеницима секао главе. У те своје свитове позвао је све лончаре из целог немачког царства, који праве вазне и занста одавало се њих 230 звалица. Кад се после ручна добро намитише, младожења са младом изиђе у пространу авлију, где је било 1000 разноврсних поређано и кад засвира музика младожења и млада стадоше по оним вазнама скакати док их и до једне не направеше у црепове. — Баш теутошки и целатски!

Али чујте о овој свадби: Исте године, у августу (баш овеке садашњем месецу) славио је у швајцарском месту Гринделвалду неки Кристијан Алиер своју златну свадбу. Он је целога свога века био путевођа туристима, који су долазили да обиђу та брда. А за чудо дивно његова жена није се никада успела ни на једно од тих висова, по којима је њен букегија проводио многе и многе туристе. И на дан свадбе бедни Кристијан дође на ванредну мисао. Да покаже свету, ко ико је он још крепак, сподоби он своју баба-младу као туристичку торбу на кркаче; па је тако изнесе на један врх од 3000 метара. Ту га чекаху многе туристе, који су му одали славу и хвалу. — Педесет година је он ну вукао на својим леђима у кући, у долини, па кад се навршило равних 50 година, а он полудио, па на кркачама изнео своју баба-младу у небеску висину, да му и тамо једе кости, где је до сада бар могао мирно данути душом.

